

Reactie CvTE op vragen in verslag NVLM van de examenbespreking CE Maatschappijkunde GL/TL, tijdvak 1, 2021

Dank voor de toezending van het verslag van de bespreking van het examen maatschappijkunde vmbo. De opmerkingen zullen worden meegenomen bij de constructie van nieuwe centrale examens.

In het verslag is bij een aantal vragen aan het CvTE gevraagd een reactie te geven. Na overleg met inhoudsdeskundigen van CvTE en Cito komen wij met de volgende reactie:

Vraag 7

Er worden drie opmerkingen gemaakt. De eerste is dat het antwoordmodel sterk afwijkt van de syllabus.

De tweede is dat het 'recht van enquête' in het correctievoorschrift (CV) staat, terwijl dat valt onder de taak 'onderzoek instellen'.

De derde is dat er is op de vergadering draagvlak is om het motierecht ook goed te rekenen. De reden hiervoor is dat de motie van wantrouwen een onderdeel is van het motierecht. In de lijn dat ook varianten van 'onderzoek instellen' (namelijk het recht van enquête) in het CV is opgenomen is dat consequent om dat ook bij het motierecht te doen.

Reactie: Er is maar één recht van motie. Die kent weliswaar verschillende vormen. Maar een antwoord als 'recht van motie' of 'motie van afkeuring' kan niet worden goedgekeurd, omdat dat het hetzelfde recht is.

In lijn daarmee had 'recht van enquête' niet in het CV opgenomen hoeven worden. Echter, omdat recht van enquête regelmatig als apart recht wordt genoemd (en door het parlement zelf het 'recht van onderzoek/recht van enquête') is het te verdedigen om die wel als eigen recht goed te keuren. Om deze reden is het recht van enquête daarom ook opgenomen in het CV.

Het antwoordmodel verschilt niet wezenlijk met de onder 4.1.5 genoemde rechten.

Wel is in het CV het dertigledendebat extra opgenomen. Die bestond nog niet ten tijde van het schrijven van de syllabus.

Het CV blijft ongewijzigd.

Vraag 20

Er wordt gevraagd 'preventie' als doel van straffen goed te keuren. De reden is dat de 'preventie' die leerlingen noemen door de leerlingen gekoppeld zou kunnen zijn aan de afschrikwekkende werking van straffen (ook wel 'speciale preventie' genoemd).

Reactie: In het antwoordmodel staat voorkomen van herhaling als juist antwoord. In de syllabus staat dit als uitwerking van het punt 'uit het oogpunt van afschrikking/preventie'. Hier wordt preventie gebruikt in de zin van afschrikking.

Feitelijk is dat bij een PIJ maatregel dus juist niet het geval, maar omdat dit punt als omissie in de syllabus staat vermeld als 'preventie' mag 'preventie' ook goed gerekend worden.

Het CV blijft ongewijzigd.

Vraag 23

Er wordt gevraagd naar een verruiming van het beoordelingsmodel. Dit omdat de vraag onduidelijk zou zijn.

Reactie: Er wordt gevraagd naar twee feiten uit tekst 18 op grond waarvan B.R. naast het uitzitten van zijn onvoorwaardelijke straf ook de rest van de straf moet uitzitten.

Veel leerlingen zien direct dat de veroordeelde de bijzondere voorwaarden heeft overtreden. Lastiger is dat leerlingen moeten herkennen dat die voorwaarden zijn gekoppeld aan een voorwaardelijke straf. Als die voorwaardelijke straf niet was opgelegd, was er geen grond op het uitzitten van de resterende straf.

Mocht uit de toetsanalyse blijken dat leerlingen door de vraagstelling onbedoeld op het verkeerde been zijn gezet, dan zal daarmee rekening worden gehouden bij de normering.

Het CV blijft ongewijzigd.

Vraag 28

Bij de bespreking is er onderling draagvlak om lobbyen goed te rekenen als machtsmiddel omdat het gezien zou kunnen worden als het machtsmiddel 'toegang tot politici'.

Reactie: In de syllabus wordt onder 4.3.3 het aantal machtsmiddelen opgesomd. Toegang tot politici wordt daar genoemd als een machtsmiddel. Lobbyen wordt daar niet genoemd.

Als bedrijven toegang tot politici hebben, kunnen zij lobbyen. Lobbyen is dan de manier waarop zij hun machtsmiddel kunnen inzetten. Lobbyen en toegang hebben zijn geen synoniemen zoals wordt verondersteld. Het kan dan ook niet worden goedgekeurd als een juist machtsmiddel.

Het CV blijft ongewijzigd.

Vraag 38

Er wordt gesteld dat ook andere functies van de media goed zijn, te weten de agenda-, waakhond- en informatiefunctie.

Daarnaast wordt gesteld dat de argumentatie gekoppeld moet zijn aan de functie. En dat een goede argumentatie zonder functie geen punten oplevert.

Reactie: Beide opmerkingen kloppen niet. Om met de tweede te beginnen: als de leerling de naam van een functie parafraseert en vervolgens de uitleg van die geparafraseerde functie goed uitlegt, mag er wel degelijk een punt gegeven worden. Voor beide elementen is los een punt te halen.

Over de eerste opmerking: De vraag is welke andere (dan de amuserende) functie te herkennen is in de cartoon. De cartoon wordt door de maker gebruikt om mensen aan te zetten tot meningsvorming, en dus ook om de mening van mensen te veranderen (opiniërend en socialiserend).

Er staat in en bij de cartoon geen aanvullende informatie waaruit een kandidaat kan stellen dat de cartoonist de bedoeling had informatie over te brengen over het overheidsbeleid. Ook kun je niet zeggen dat de cartoonist de media gebruikt om als waakhond de overheid te controleren. De agendafunctie is niet juist, omdat het probleem van de hogere zorgpremie al op de politieke agenda staat.

Het CV blijft ongewijzigd.

Vraag 39

Er wordt draagvlak geconstateerd om het beoordelingsmodel uit te breiden omdat er ook andere waarden dan solidariteit te herkennen zouden zijn in tekst 1 tot en met 5 die aan de basis liggen van het Nederlands zorgstelsel.

Reactie: het beoordelingsmodel moet inderdaad worden uitgebreid met waarden die 1) met naam wordt genoemd in één van de vijf teksten en redelijkerwijs gezien kunnen worden als aan de basis liggend van het Nederlands zorgstelsel. Hieraan voldoen:

De waarde is betaalbaarheid en die wordt genoemd in tekst 3

De waarde is gezondheid en die wordt genoemd in tekst 4

Niet goed rekenen:

Waarden als eerlijkheid, gelijkheid en rechtvaardigheid zijn ook te verdedigen als aan de basis liggend van het zorgsysteem, maar zijn niet met name genoemd in een van de teksten.

Vitaliteit is een waarde die genoemd wordt (tekst 4), maar kan redelijkerwijs niet worden gezien als aan de basis liggend van het Nederlands zorgsysteem.

Er is een aanvulling op het CV verzonden op 26 mei 2021.